

Vendim nr. 50 datë 02.03.2023

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Marsida Xhaferllari, Kryesuese

Marjana Semini, Anëtare

Sandër Beci, Anëtar

në datën 02.03.2023 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 11 (M) 2022 të Regjistrit Themeltar, që i përket:

KËRKUESE: MIHANE GJOKA

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 11742, datë 09.12.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 15, pika 1, 17, pika 2, 18, pika 1, 29, pika 3, 42, pika 1, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 4, pikat 1 e 5 dhe 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 27, 31, 71, 71/a, 72 dhe në vijim të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sandër Beci, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkesja së bashku me të ndjerin Xhemal Gjoka (bashkëshorti i saj), kanë qenë palë të paditura në procesin gjyqësor civil të zhvilluar në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë, në bazë të padisë së paraqitur nga shtetasja F.A., e cila ka kërkuar lirimin dhe dorëzimin e një pasurie të llojit tokë arë, me sipërfaqe 700 m², të ndodhur në Bashkinë Kamëz, me pretendimin se për këtë pasuri të paditurit kishin nisur të ndërtonin pa leje.

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 11742, datë 09.12.2014, ka vendosur: *“Pranimin e kërkesëpadisë. Detyrimin e palës së paditur Xhemal Gjoka dhe Mihane Gjoka të lirojnë dhe t’i dorëzojnë paditëses sipërfaqe prej 700m2 tokë arë, mbi të cilën pala e paditur ka bërë ndërtim pa leje banesë një katëshe me sipërfaqe 143 metër katrorë.... Kundër këtij vendimi lejohet ankim brenda 15 ditëve në Gjykatën e Apelit Tiranë, duke filluar nga e nesërmeja e shpalljes së këtij vendimi. Për palët në mungesë ky afat fillon nga data e marrjes dijeni për këtë vendim gjyqësor.”*

3. Në këtë vendim gjykata e shkallës së parë ka arsyetuar se kërkesja dhe bashkëshorti i saj janë njoftuar vazhdimisht për të marrë pjesë në seancat gjyqësore dhe, ndonëse ata kanë marrë dijeni sipas ligjit, nuk janë paraqitur në gjykim, shkak për të cilin, me kërkesë të paditëses, bazuar në nenin 179 të Kodit të Procedurës Civile (KPC), ka vijuar gjykimin në mungesë të tyre (*shih faqet 2, paragrafi i fundit, dhe 3, paragrafi i parë, të vendimit nr. 11742, datë 09.12.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë*).

4. Kundër vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë palët nuk kanë paraqitur ankim deri në përfundim të afatit, për rrjedhojë ai ka marrë formë të prerë në bazë të nenit 451, shkronja “b”, të KPC-së.

5. Në datën 13.12.2022 kërkesja i është drejtuar me kërkesë Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) për shfuqizimin e vendimit gjyqësor të shkallës së parë si të papajtueshëm me Kushtetutën, duke deklaruar se është gjykuar në mungesë, në kundërshtim me ligjin dhe në bazë të vendimit të asaj gjykate është detyruar për të kthyer një send me sipërfaqe më të madhe nga sa ka disponuar në realitet.

II

Pretendimet e kërkuases

6. **Kërkesja**, në mënyrë të përmblodhur ka pretenduar se vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, objekt i ankimit kushtetues individual, i ka cenuar të drejtën për një proces të

rregullt ligjor në aspektet e së drejtës për t'u dëgjuar dhe mbrojtur, parimit të gjykatës së caktuar me ligj, të barazisë përpara ligjit dhe të gjykatës së drejtë, pasi ajo nuk qenë në dijeni për këtë proces deri në përfundim të tij dhe, po kështu, nuk i janë komunikuar aktet e ndodhura në dosjen gjyqësore dhe vendimi i arsyetuar, duke u detyruar që të dorëzojë një pasuri më të madhe nga sa ka pasur në posedim.

III

Vlerësimi i Kolegjit

7. Çështja e legjitimitetit (*locus standi*) është vlerësuar nga Gjykata si një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë.

8. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës. Kriteret për pranueshmërinë e kërkesës janë kumulative, në kuptimin që mjafton mosplotësimi i njërit prej tyre që kërkuesi të mos legjitimohet për vënien në lëvizje të gjyimit kushtetues.

9. Kolegji vlerëson se kërkuessa legjitimohet *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në procesin gjyqësor, ndaj të cilit ka ngritur pretendime në këtë Gjykatë dhe ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

10. Lidhur me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, individ mund t’i drejtohet Gjykatës me ankim kushtetues individual, vetëm pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese që ai pretendon se i janë cenuar. Qëllimi i këtij neni të Kushtetutës është, ndër të tjera, të mundësojë, brenda sistemit gjyqësor të zakonshëm, parandalimin ose riparimin e shkeljeve të pretenduara, përpara se të tilla pretendime të paraqiten

në Gjykatë (*shih vendimin nr. 12, datë 24.05.2022 të Gjykatës Kushtetuese*). Cenimi i së drejtës për një proces të rregullt ligjor, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, mund të pretendohet në këtë Gjykatë vetëm pasi të jenë shteruar të gjitha mundësitë e ofruara nga sistemi i apelineve dhe kjo vlen edhe në rastet kur procedurat gjyqësore paraprake çojnë në një rëndim të mëtijshëm ose në tejzgjatjen e cenimit të kësaj të drejte (*shih vendimet nr. 5, datë 22.02.2022; nr. 14, datë 11.03.2021 të Gjykatës Kushtetuese*). Mjetet ligjore konsiderohen të shteruara kur, në varësi të rrethanave të çështjes, rregullat procedurale nuk parashikojnë mjete të tjera ankimi (*shih vendimet nr. 35, datë 01.11.2021; nr. 33, datë 01.11.2021; nr. 38, datë 25.04.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Në rastin konkret, Kolegji konstaton se kërkuesja nuk ka paraqitur ankim në gjykatën e apelit dhe, më tej, as rekurs në Gjykatën e Lartë, por i është drejtuar drejtpërdrejt Gjykatës për shfuqizimin e vendimit gjyqësor objekt i kësaj kërkesë. Në lidhje me mungesën e paraqitjes së këtyre mjeteve ankimore, kërkuesja nuk ka shpjeguar asnjë shkak ligjor që e ka penguar në këtë drejtim.

12. Po kështu, Kolegji vëren se kërkuesja ka kërkuar shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, me pretendimin se i ka cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor në aspektet e së drejtës për t'u dëgjuar dhe mbrojtur, parimit të gjykatës së caktuar me ligj, të barazisë përpara ligjit dhe të gjykatës së drejtë, pasi ajo nuk ka qenë në dijeni për këtë proces deri në përfundim të tij, nuk është njohur me provat dhe aktet e tjera, si dhe nuk i është komunikuar vendimi i arsyetuar, duke u detyruar që të dorëzojë një pasuri më të madhe nga sa ka pasur në posedim. Këto pretendime janë të tilla që duhet të marrin përgjigje në të gjitha shkallët e juridiksionit të zakonshëm dhe vetëm pas shterimit të këtyre mjeteve kërkuesja mund t'i drejtohet Gjykatës me ankim kushtetues individual për mbrojtjen e të drejtave të saj kushtetuese.

13. Edhe në jurisprudencën kushtetuese është theksuar se kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme (*shih vendimet nr. 3, datë 17.02.2022; nr. 2, datë 17.02.2022; nr.45, datë 03.07.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Për sa më lart, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja "f", të Kushtetutës dhe nenit 71/a, pika 1, shkronja "a", të ligjit nr. 8577/2000, Kolegji çmon se kërkuesja nuk ka shteruar mjetet juridike efektive në dispozicion të saj në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm përpara se t'i drejtohet Gjykatës. Për më tepër, Kolegji vëren se kërkesa në Gjykatë është paraqitur pas 8 vjetësh

nga dhënia e vendimit të kundërshtuar, pra dukshëm jashtë afatit ligjor 4-mujor të përcaktuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000.

15. Në përfundim të analizës për kriteret paraprake, Kolegji vlerëson se çështja nuk mund të kalojë për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pika 2, shkronja “d”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.